

A Pécsi Ítéltábla a dr. Gál Péter ügyvéd által képviselt **I.rendű felperes neve** (felperes címe) I. rendű, **II.rendű felperes neve** II. rendű és **III.rendű felperes neve** III. rendű (mindkettő fél címe) felpereseknek - az Országos Bírósági Hivatal Jogi Képviseleti Osztálya (...) által képviselt **I.rendű alperes neve** (címe) I. rendű és a **II.rendű alperes neve** (címe) II. rendű alperesek ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Kaposvári Törvényszék 2014. július 2. napján kelt, 23.P.21.255/2013/24. számú ítélete ellen az I. rendű alperes által 25., valamint a felperesek által 26. és 27. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

Ítéletet:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és a keresetet teljes egészében elutasítja.

Mellőzi az I. rendű alperes elsőfokú perköltség viselésre kötelezését.

Kötelezi az I.-II.-III. rendű felpereseket egyetemlegesen, hogy fizessenek meg az I. rendű alperes javára 31.000 (harmincegyezer) forint első- és másodfokú eljárásban együttesen felmerült perköltséget 15 napon belül.

A feljegyzett fellebbezési illetéket az Állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítéletében rögzítette, hogy a felperesek néhai **B. Gy** örökösei, aki a **T...** Kft. tagja volt. A felperesek a Pesti Központi Kerületi Bírósághoz 2000. május 9-én benyújtott keresetlevelükben a **T...** Kft. alperest 30.000.000 forint megfizetésére kérték kötelezni az örökhagyó üzletrészenek megváltásaként. A Pesti Központi Kerületi Bíróság hatáskörének hiányát állapította meg, és a keresetlevelet áttenni rendelte a **F. B** (jelenlegi elnevezése **F. T**) I. rendű alpereshez. Ide a keresetlevél 2000. július 5. napján érkezett meg.

Az I. rendű alperes a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasította a társasági szerződésbe foglalt választott bírósági kikötésre tekintettel 2000.

szeptember 18-án. A Legfelsőbb Bíróság (jelenlegi elnevezése Kúria) azonban az elsőfokú bíróság végzését hatályon kívül helyezte, és a per további tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. Az iratok 2001. április 11-én érkeztek vissza az I. rendű alpereshez.

Az I. rendű alperes az első tárgyalást 2001. június 5. napjára tűzte ki 2001. április 18-án. A T... Kft. alperes ellenkérelmében a kereset jogalapját nem, csak annak összegét vitatta, 4.000.000 forint megfizetésére hajlandó volt, ezt meghaladó részében a kereset elutasítását kérte 2001. május 24-én. Az első tárgyaláson az I. rendű alperes szakértői bizonyítást rendelt el, és a tárgyalást 2001. október 30. napjára elhalasztotta. Dr. F. A szakértő a szakvéleményét 2001. szeptember 10. napján készítette el. Az I. rendű alperes 2001. október 30. napján tárgyalást nem tartott, azt 2001. november 12-ére halasztotta hivatalból, majd a novemberi tárgyalást 2002. február 5. napjára halasztotta, egyúttal felhívta a szakértőt, hogy nyilatkozzon a felek szakvéleményre tett észrevételére. Az újabb tárgyalási határnapiig a szakértő nyilatkozata nem érkezett meg, ezért az I. rendű alperes a tárgyalást 2002. április 16-ra halasztotta el, és ismételten felhívta a szakértőt nyilatkozattételre. A szakértő a nyilatkozatát 2002. március 21-én tette meg, amelyet az I. rendű alperes a 2002. április 16-i tárgyaláson adott át a felek részére. Az áprilisi tárgyalást a bíróság 2002. szeptember 5. napjára halasztotta annak érdekében, hogy a kiegészített szakvéleményre a T... Kft. tegye meg észrevételét, esetleges további bizonyítási indítványait terjessze elő. A 2002. szeptember 5. napján megtartott tárgyaláson az I. rendű alperes ítéletet hozott, és kötelezte a T... Kft. alperest, hogy fizessen meg az I. és II. rendű felperes részére 19.700.000 forintot, ennek 1999. szeptember 20. napjától járó késedelmi kamatát és 500.000 forint perköltséget, ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

Az elsőfokú ítélettel szemben a T... Kft. alperes nyújtott be fellebbezést 2002. október 31-én. Az iratok 2003. április 15-én érkeztek a II. rendű alpereshez. A II. rendű alperes 2003. szeptember 30-ra tűzött ki tárgyalást, ahol az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és újabb határozat hozatalára utasította.

A hatályon kívül helyezés után 2003. október 30-án érkeztek vissza az iratok az I. rendű alpereshez, aki 2004. április 20-ra tűzött tárgyalást. Ezt azonban 2004. április 28-ra halasztotta, mert időközben megérkezett a másodfokú végzés iránymutatásainak megfelelően kiegészített szakvélemény, amelyre a felek nyilatkozatot tehettek. 2004. április 28-án tárgyalást mégsem tartott az I. rendű alperes, hanem azt ismét elhalasztotta azzal, hogy hatánapot hivatalból tűz. Később, 2004. november 18-ára tűzött ki újabb tárgyalási hatánapot. Ezen a tárgyaláson egy tanú kihallgatását követően ítéletet hozott, és a korábbi ítélettel egyezően marasztalta a T... Kft. alperest.

Az elsőfokú ítélettel szemben ismét a T... Kft. nyújtott be fellebbezést 2005. január 7-én. Az iratok 2005. január 19-én érkeztek meg a II. rendű alpereshez, aki 2005. május 27-én tartott tárgyalást az ügyben. A II. rendű alperes az elsőfokú bíróság

ítéletét ezen a napon ismét hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új tárgyalásra és újabb határozat hozatalára utasította.

Ezt követően az iratok 2005. január 29-én érkeztek vissza az I. rendű alpereshez. A 2005. szeptember 8-án megtartott tárgyalást az I. rendű alperes elhalasztotta 2006. március 16-ra, és arra megidézte dr. F. A szakértőt. Az újabb tárgyaláson a bíróság meghallgatta a szakértőt, majd elhalasztotta a tárgyalást 2006. június 20. napjára, egyúttal elrendelte a szakvélemény ismételt kiegészítését. A szakértő 2006. június 13-án terjesztette elő kiegészített szakvéleményét, amelyet az I. rendű alperes a 2006. június 20-i tárgyaláson kézbesített a felek részére. Ezt a tárgyalást 2006. november 9. napjára halasztotta el. Eközben az I. rendű alperes gazdasági kollégiumának kollégiumvezetője 2006. szeptember 8-án elrendelte a per soron kívüli intézését, a felperesek kérelmére. 2006. szeptember 20-án az I. rendű alperes ismét a szakvélemény kiegészítését rendelte el, amely 2006. december 11-én érkezett meg. A 2006. november 9. napjára kitűzött tárgyalásról nem áll adat rendelkezésre. 2007. január 31-én az I. rendű alperes újabb tárgyalási határnapot tűzött ki 2007. április 24-re. Az I. rendű alperes végül 2007. április 24. napján megtartott tárgyaláson ítéletet hozott, melyben kötelezte a T... Kft. alperest, hogy fizessen meg az I.-II. rendű felpereseknek - a kiegészített szakvéleményre és felemelt kereseti kérelemre tekintettel - 20.405.000 forintot, a III. rendű felperes özvegyi jogával terhelt, ennek az 1999. december 20-tól a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamatait és 4.000.000 forint perköltséget.

Az ítélet 2007. június 23-án jogerőre emelkedett. Az ellen a T... Kft. ugyan fellebbezést nyújtott be, azonban az I. rendű alperes azt elutasította, a II. rendű alperes pedig e végzést helybenhagyta 2008. április 24-én. Az I. rendű alperes az ítélet jogerőre emelkedését 2008. augusztus 28-án állapította meg, erről értesítette a feleket.

A T... Kft. 2003. július 1-től végelszámolás alatt állt. 2008. június 16-án azonban a végelszámoló a felszámolás elrendelését kérte. Az I. rendű alperes 2008. szeptember 12-én rendelte el a felszámolást, annak közzétételére 2008. október 28-án került sor a Céglözlönyben. Az I. és II. rendű felperes a felszámolási eljárás során 44.811.000 forint összegű hitelezői igényt jelentettek be.

Az I. rendű alperes 2012. október 24-én kelt végzésével a felszámolást befejezte, és a T... Kft.-t megszüntette. Kötelezte a felszámolót, hogy utaljon át az I. és II. rendű felperesnek, mint hitelezőknek 823.975 forintot, továbbá az I. és II. rendű felperesnek fejenként 129.500 forintot hitelezői igényük részbeni kielégítése fejében, mely összeg az adóhatóságtól visszaigényelhető Áfakövetelés volt. Végül a bíróság 2012. december 18-án törölte a T... Kft.-t a cégjegyzékből.

A felperesek 2008. június 25-én kérték végrehajtási lap kiállítását a T... Kft. adóssal szemben. Az I. rendű alperes gazdasági kollégiuma azonban 2008. november 17-én a végrehajtási lap kiállítása iránti kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasította, mert az adóssal szemben ekkorra már megindult a felszámolási eljárás.

A felperesek módosított keresetükben az I. és II. rendű felperes részére személyenként 22.405.500 forint kártérítés és a III. rendű felperes részére a teljes 44.811.000 forint tőkeösszeg után 2012. december 19-től a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamat megfizetésére kérték kötelezni az I. és II. rendű alperest egyetemlegesen.

Másodlagosan - amennyiben az egyetemleges marasztalásra nem lát módot a bíróság - az alpereseket egyenként 22.405.500 forint tőke és kamatai megfizetésére kérték kötelezni azzal, hogy a kamatot a III. rendű felperes, míg a tőkeösszeget fele-fele arányban az I. és II. rendű felperes részére ítélje meg a bíróság.

A keresetük jogalapját elsődlegesen vagyoni, másodlagosan nem vagyoni kártérítési igényként terjesztették elő, méltányos elégtételt biztosító kártérítési igény jogcímén, az eljárás elhúzódása miatt. Előadták, hogy a 7 évig tartó pereskedés miatt a T... Kft. vagyona elfogyott, így a felperesek jogos követelése végrehajthatatlanná vált. Ésszerűtlen hosszú idő telt el a kereset benyújtása és a jogerős ítélet megszületése között. Álláspontjuk szerint a II. rendű alperes a többszöri hatályon kívül helyezéssel húzta az eljárást, és ellentmondó iránymutatásokat adott az I. rendű alperesnek. Az eljárás elhúzódása egyúttal a felperesek személyiségi jogait is sértette, amelynek következtében a felperesek nem vagyoni kártérítést is igényelhetnek az alapeljárás során elkövetett eljárási szabálysértések miatt.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Előadták, hogy a Pp.2.§-ának (3) bekezdése a jelen perben nem, csak a 2003. július 1. napját követően indult ügyekben alkalmazható. Az I. rendű alperes állította továbbá, hogy mulasztásai nem állnak okozati összefüggésben a felperesek kárával, a rövidebb eljárás sem garantálta volna a felperesek igényének megtérülését.

Emellett az I. rendű alperes kirívóan súlyos jogalkalmazási tévedést nem vétett. Intézkedései a törvényi határidőben megtörténtek.

A II. rendű alperes döntéseit ésszerű határidőn belül hozta meg, útmutatásai egyértelműek voltak.

A kár összegét eltúlzottnak, másrészt bizonyítatlannak tartották.

Rámutattak arra, hogy személyiségi jogot az alperesek magatartása nem sértett, a konkrét károkozó magatartást nem is jelölték meg.

Az elsőfokú bíróság az I. rendű alperest kötelezte, hogy fizessen meg 15 napon belül az I. és II. rendű felperes részére személyenként 1.500.000-1.500.000 forint nem vagyoni kártérítést, továbbá az I. és II. rendű felperesek, mint egyetemleges jogosultak részére 100.000 forint perköltséget. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A feljegyzett illetékről úgy rendelkezett, hogy az az állam terhén marad. A Pp.2.§-ának (1) és (2) bekezdését alkalmazva releváns időtartamként a 2000. július 5. napjától 2007. június 23. napjáig terjedő időszakot figyelembe véve az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a per indokolatlanul hosszú volt, és sérült a felpereseknek a per ésszerű határidőn belül való befejezéséhez fűződő joga. Kifejtette, hogy sem a jogvita természete, sem az ügy egyedi körülményei nem indokolták az eljárás ilyen mértékű elhúzódását. A felperesek kereseti kérelmüket egyetlen alkalommal, a szakvélemény ismeretében emelték fel, keresetük jogalapja

azonban nem változott. A T... Kft. a követelés jogalapját nem vitatta, így világos volt, hogy csupán a felperesek igényének összegében kell a bizonyítást lefolytatni. A perben külföldi elem nem merült fel, kézbesítési nehézségek nem voltak, széleskörű bizonyítást nem kellett lefolytatni, egy szakértő járt el, a felek személye nem változott, többszöri keresetváltoztatásra, viszontkereset előterjesztésére nem került sor, a felek pervitele nem akadályozta a per befejeződését.

Rámutatott arra, hogy két alkalommal is indokolatlanul hosszú időtartamra tűzött tárgyalási határnapot az I. rendű alperes: 2003. október 30-tól 2004. április 20-ra, majd az ítélet második alkalommal történt hatályon kívül helyezése után is a kitűzött határnapig több, mint 5 hónap telt el.

Ugyanakkor a törvényszék véleménye szerint a II. rendű alperes eljárása nem tekinthető ésszerűtlenül hosszúnak. A két másodfokú eljárás összesen 9 és fél hónapig tartott, így a II. rendű alperes az eljárás elhúzódásában nem hatott közre.

Kiemelte azonban az elsőfokú bíróság, hogy a Pp.2.§-ának (3) bekezdése alkalmazására nincs lehetőség, mert a Pp.-nek ez a rendelkezése 2003. július 1-jén lépett hatályba, és csak az ezt követően indult perek esetében volt alkalmazható. A jelen per alapját képező keresetlevél azonban 2000. július 5-én érkezett meg az I. rendű alpereshez.

Az elsőfokú bíróság érvelése szerint viszont az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelméről szóló Rómában, 1950. november 4-én kelt egyezmény VI. cikkének 1. pontja alapján alapvető emberi jog a bíróságok előtti tisztességes eljáráshoz és az ügy ésszerű időn belül történő elbírálásához való jog. Ezt az 1959. évi IV. törvény 75.§-ának (1) bekezdése a személyhez fűződő jogok általános védelmén keresztül biztosította. A személyhez fűződő jog sérelme a Ptk.84.§-ának (1) bekezdés e) pontja alkalmazásával kártérítéssel szankcionálható. A kártérítés a Ptk.339.§-ának (1) bekezdése, 355.§-ának (1) és (4) bekezdése alapján pedig vagyoni és nem vagyoni kár is lehet. Az okozati összefüggést, a jogellenességet, a kárt azonban a felperesnek bizonyítania kell.

A T... Kft. 2003. július 1-től állt végelszámolás alatt, gazdasági tevékenységet nem folytatott, munkavállalót nem foglalkoztatott, az alapper kimenetelét várta annak eldöntéséhez, hogy a cég végelszámolással vagy felszámolással szüntethető meg. Miután a végelszámoló értesült az alapperi jogerős ítélet tartalmáról, a felszámolás elrendelését kérte, mert a cég az ítélet szerinti pénzeszközzel nem rendelkezett.

Ennek alapján az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a felperesek nagy összegű követelésének behajtására reális esély nem volt, valószínűsíthetően akkor sem, ha az I. rendű alperes ésszerű határidőn belül hozta volna meg a jogerős ítéletét. Ezért a felperesek által megjelölt kár és az I. rendű alperes magatartása között okozati összefüggést nem talált az elsődleges vagyoni kártérítés iránti igény vonatkozásában. Mindazonáltal úgy ítélte meg, hogy a felpereseket olyan immateriális hátrány érte, amely kellő alapul szolgálhat a nem vagyoni kártérítés megfizetéséhez az I. és II. rendű felperes tekintetében. Mivel a III. rendű felperes csak kamatkövetelést terjesztett elő, ezért a III. rendű felperes másodlagos keresete is alaptalan volt.

Ezen indokok alapján az I. és II. rendű felperes részére személyenként 1.500.000 forintban határozta meg mérlegeléssel azt az összeget, amely szükséges, egyben

elégséges az őket ért nem vagyoni hátrányok kompenzálásához - figyelemmel az alapper rendkívüli hosszú időtartamára, a pertárgy értékére és a vagyonyilatkozatok szerinti szerény anyagi körülményeikre. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

Az elsőfokú ítélettel szemben a felperesek nyújtottak be fellebbezést, amelyben elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását, másodlagosan annak kereseti kérelmük szerinti megváltoztatását kérték.

Kiemelték, hogy az eljárás indokolatlanul elhúzódott, és ahogy azt az elsőfokú bíróság is rögzítette, az egyes cselekményeket nem önmagukban kell nézni, hanem összességükben. Erre tekintettel a II. rendű alperes marasztalását is kérték, mert véleményük szerint az ő magatartása is nagy mértékben hozzájárult az eljárás elhúzódásához. A II. rendű alperes nem a felek érdekét és a pertakarékosságot tartotta szem előtt, hiszen ő maga is elrendelhetette volna a másodfokú eljárásban a hiányos szakvélemény kiegészítését. A többszöri hatályon kívül helyezéssel a II. rendű alperes nem vette figyelembe, hogy az eljárás túlzottan elhúzódik, továbbá nem adott kellő útmutatást az I. rendű alperesnek a szakértő nyilatkoztatására vonatkozóan.

A vagyoni kárral összefüggésben rámutattak arra, hogy a T... Kft. 4.000.000 forint erejéig elismerte a követelést, önkéntes teljesítést is felajánlott. Ezt azonban végleges egyezségi ajánlatként terjesztette elő, azzal a feltétellel, hogy a felperesek mondjanak le további követelésükről.

Kiemelték, hogy a T...z Kft., amelynek a T... Kft. a tagja volt - a szakvélemény szerint jelentős bankbetéttel, 61.000.000 forinttal rendelkezett. A betét és az egyéb anyagi források meglétét pedig nem vitatta. A bankbetét a végelszámolás kezdetekor is rendelkezésre állt, az fedezte volna a felperesek igényét. Emellett a T... Kft. nem csak pénzüsszeggel, hanem egyéb tárgyi eszközökkel, végrehajtás alá vonható vagyontárggyal is rendelkezett.

Felhívták a figyelmet arra, hogy a 2006. június 8. napján kelt kiegészített igazságügyi könyvszakértői vélemény 5. oldala azt rögzíti, hogy az alapperi alperes vagyona a felperesi jogelőd halálát követően is nőtt. A felperesek jogelődjének havi ügyvezetői javadalmazása meghaladta a félmillió forintot, és ezt prémium is növelte. A T... Kft. tehát véleményük szerint fizetőképessé volt. Ezért alaptalan volt az a T... Kft. által megtévesztően tett kijelentés, hogy a felperesek követelése a társaság ellehetetlenülését okozná.

A bírósági jogkörben okozott vagyoni kártérítés iránti igényük a Ptk.349.§ és Ptk.339.§-án alapul. A jogellenesség, kár, okozati összefüggés, felróhatóság és az a tény, hogy a kár rendes jogorvoslattal nem volt elhárítható, illetőleg a károsult a rendes jogorvoslati lehetőségeket igénybe vette, összes feltétele esetükben fennáll.

A nem vagyoni kártérítés kapcsán előadták, hogy az elsőfokú bíróság a mérlegeléssel megállapított összeget túlzottan alacsony összegben határozta meg, figyelemmel a 40.000.000 forintot meghaladó megváltási árra, amelyről a felperesek elestek. Kérték tekintetbe venni, hogy több, mint 10 év elteltével sem tudták lezárni a pereskedést, nem jutottak hozzá ahhoz az összeghez, amely jog szerint járna nekik elhunyt családtagjuk örököseiként. Hangsúlyozták, hogy a T... Kft. a per

megindulásakor még nyereséges volt, és fizetési hajlandóságot is mutatott, így nem vagyoni káruk jóval meghaladja az elsőfokú bíróság által megítélt összeget.

Fellebbezésükhöz csatolták a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériumnak az Emberi Jogok Európai Bírósága ítéletének végrehajtásáról és a kormányképviselet tevékenységéről 2012-ben készült tájékoztatót az eljárás elhúzódása miatti ügyeket kiemelve. Csatolták a T... Kft. jogi képviselőjének 2001. február 20. napján a felperesek jogi képviselőjének címzett levelet, amelyben 4.000.000 forint összegű megváltási árat ajánlott fel a bírósági eljárás elhúzódására tekintettel, amelyet bírósági letétbe is kívánt helyezni. Csatolták továbbá a T... Kft. alperes 2001. október 15. napján kelt előkészítő iratát, amely szerint a T...z Kft. - amelynek a tagja volt a T... Kft. - 61.000.000 forintos bankbetéttel rendelkezett.

Az elsőfokú ítélettel szemben az I. rendű alperes is fellebbezést terjesztett elő, amelyben az ítélet megváltoztatását és a felperesek keresetének teljes elutasítását kérte. Álláspontja szerint tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a felperesek részére személyiségi jog megsértése címén, az eljárás elhúzódására tekintettel nem vagyoni kártérítést ítélt meg. Az állandó bírói gyakorlat szerint ugyanis önmagában eljárási szabálysértés nem alapoz meg személyiségvédelmi igényt, többletfeltételek fennállását kívánja meg a gyakorlat (BDT2007.1700., BH2008.12., EBH2007.1598.). A felpereseknek azt is bizonyítani kellett volna, hogy az eljárási szabálysértésekre a felperesek személyére tekintettel, kifejezetten valamely, a személyiségük lényegét adó tulajdonság folytán került sor. Önmagában a pusztán jogalkalmazási tévedés a személyiségvédelmi igényt nem alapozza meg.

Ezt támasztja alá az is, hogy a jogalkotó is indokoltan látta a Pp.2.§-ában új jogintézményként bevezetni a bírósági eljárás elhúzódása miatti méltányos elégtételt biztosító kártérítési igényt, mert a személyiségi jogok megsértésének esetére e szankció nem alkalmas. A méltányos elégtétel azonban a jelen perben még nem alkalmazható, mert később lépett hatályba e rendelkezés.

Másodlagosan a megítélt kártérítési összeg leszállítását kérte eltúlzott volta miatt.

A peres felek az ellenérdekű felek fellebbezésére tett ellenkérelmükben az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérték.

A felperesek fellebbezése alaptalan, az I. rendű alperes fellebbezése alapos.

Az elsőfokú bíróság a jogvita alapjául szolgáló tényeket túlnyomórészt helyesen állapította meg, és helyes jogszabályok alkalmazásával, a vagyoni kártérítés tekintetében helyes indokok alapján helytálló döntésre jutott. A nem vagyoni kártérítésre vonatkozó érveléssel és döntéssel azonban a másodfokú bíróság nem értett egyet, ezért ebben a vonatkozásban a Pp.253.§-ának (2) bekezdése alapján megváltoztatta.

Az ítélet tábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az alábbiakkal egészíti ki:

A T...ő Kft. (... Kft.) egyedüli tagja volt a T...a Kft. 1998. november 12-től 2002. február 1-ig, majd a T Minőségügyi és Szaktanácsadó Kft. 2002. február 1-től 2008. december 9-ig (cégbírósi adatok).

A ... Kft. 2002. június 18. napjától végelszámolás, majd 2003. június 18. napjától felszámolás alatt állt. A felszámolás befejezésének időpontja 2008. november 25-e, és a cég 2008. december 9-én szűnt meg (cégbírósi adatok).

A T Kft. felszámolási nyitómérlege 2008. október 27-i fordulónappal: 2.383.000 forint volt (felszámolási iratok).

Az ítélet jogi indokaival összefüggésben a másodfokú bíróság az alábbiakra mutat rá:

A bírósági jogkörben okozott kár akkor téríthető meg, ha a következő hat feltétel mindegyike megvalósul a Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (továbbiakban Ptk.) 349.§-ának (1) és (3) bekezdése és Ptk.339.§-ának (1) bekezdésére tekintettel: 1. károkozó magatartás, 2. felmerült kár, 3. a kettő közötti okozati összefüggés, 4. felróhatóság alóli kimentés hiánya, 5. a kár rendes jogorvoslással nem volt elhárítható, 6. a károsult a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőségeket igénybe vette. Amennyiben e feltételek közül akár csak egy is hiányzik, úgy a bírósági jogkörben okozott kár megtérítésének nincs helye.

Helyesen jutott arra a következtetésre az elsőfokú bíróság, hogy az említett feltételek közül az okozati összefüggés követelménye hiányzik. Kétségszövegbevonhatatlan tény, hogy a felperesek jogelődjének üzletrésze megváltása tárgyában folyt alapper ésszerűtlenül elhúzódott, indokolatlanul hosszúvá nyúlt. Szoros értelemben (2000. július 5-től 2007. június 23-ig) az alapperi végleges döntés megszületéséig 7 év telt el. Ugyanakkor nem lehet figyelmen kívül hagyni azt a körülményt sem, hogy a felperesek önkéntes teljesítés hiányában végrehajtást csak jogerős ítélet birtokában kérhettek. Az ítélet jogerőre emelkedését az elsőfokú bíróság 2008. augusztus 28-án állapította meg, és arról a felperesek nyilvánvalóan csak később értesültek, így a releváns időszak több, mint 8 év volt.

Helyesen vette figyelembe a törvényszék az ítéletének indokolásában írt szempontokat (külföldi elem hiánya, többszöri keresetváltoztatás hiánya, kézbesítési nehézségek hiánya stb.), amelyek mind abba az irányba mutatnak, hogy az alappert jóval hamarabb be kellett volna fejezni. A másodfokú bíróság megítélése szerint a jogvita tárgyára és a per körülményeire figyelemmel - mérlegeléssel - legfeljebb 3 év alatt, azaz 2003. év júliusáig be kellett volna fejezni az elszámolási pert jogerősen. Ebbe az időtartamba tehát az első- és a másodfokú eljárás időtartama is beleértendő.

A 2003. július 1-től hatályos bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (továbbiakban Vht.) vonatkozó rendelkezéseit figyelembe véve - a végrehajtási lap kiállítása (15.§ (1) bekezdése), végrehajtási lap megküldése a végrehajtónak (32.§),

a végrehajtást kérő végrehajtási költségek előlegezésére felhívása (34.§ (1) bekezdés), átutalási végzés (80.§) - az egyes intézkedésekre általában 30 nap állt rendelkezésre a Vht.9.§-a folytán alkalmazandó Pp.95.§-a szerint. Ekként mérlegeléssel összesen mintegy 4 hónap kellett volna a végrehajtás sikeres foganatosításához. Ezért 2003 júliusa és 2003 decembere volt az az időszak, amikor az alapper alperesének, a T... Kft.-nek a vagyoni helyzete a jelen per eldöntése szempontjából jelentőséggel bírt. Hiszen amennyiben ebben az időszakban a T... Kft. rendelkezett a felperesek követelésével egyező vagyonnal, akkor lett volna behajtható a felperesek számára utóbb megítélt 44.811.000 forint és késedelmi kamatai követelés. Amennyiben ebben az időszakban a T... Kft. vagyonnal nem rendelkezett, úgy a felperesek követelése végrehajtás útján sem lett volna behajtható, így a felpereseket ért kár és az alperesi magatartás között okozati összefüggés nem állt fenn. Természetesen abban az esetben ha ebben az időszakban a T... Kft. a felperesek követelésénél alacsonyabb összegű, azonban a felszámolási eljárás során részükre megtérült összegnél nagyobb mértékű vagyonnal rendelkezett, úgy erre az összegre a bírósági jogkörben okozott kár feltételei fennálltak volna.

Ennek megállapításához önmagában a szakvélemény nem elegendő, mert az nem a kérdéses időpontokra, hanem 1999. december 2. napjára aktualizálva határozta meg a T... Kft. üzletrészenek néhai B. Gy tulajdonában álló, 28,125%-os mértékét, amelyet 39.400.000 forintban jelölt meg. Egyéb értékelhető peradatok hiányában, a bizonyítás körében szükséges tájékoztatást pótolva a másodfokú bíróság a Pf.VI.20.104/2014/3. sorszámú jegyzőkönyvbe foglaltan, 2014. november 13. napján tájékoztatta a feleket a Pp.3.§-ának (3) bekezdése alapján arról, a felpereseket terheli annak bizonyítása, hogy 2003. év július, illetőleg 2003. december hónapokban a F. B 30.G.41.073/2005/12. számú jogerős ítélettel megállapított követelésüknek volt fedezete, illetve mekkora összegben lett volna végrehajtható az. Felhívta egyúttal a felpereseket arra, hogy e tényre csatolják bizonyítékaikat és jelentsék be további bizonyítási indítványait. A felperesek ebben a körben bizonyítékot, bizonyítási indítványt a következő tárgyalási jegyzőkönyvhöz csatolva, Pf.VI.20.104/2014/5. sorszám alatt terjesztettek elő, azonban az nem volt elegendő.

A felperesek rögzítették, hogy a T... Mérnöki Szaktanácsadó Kft. volt az egyetlen tagja a T...z Távközlési, Ipari és Szerelő Kft.-nek. A T...z Kft. 2000. júniusában több, mint 170.000.000 forint értékben nyert közbeszerzési eljárásban, erről F/1. alatt csatolták a tájékoztatót. A másodfokú bíróság azonban ezt nem tartotta elegendő bizonyítéknak, hiszen a 2000. júniusi pályázat eredménye nem igazolja azt, hogy a T... Kft.-nek 3 évvel később, 2003. júliustól decemberig milyen összegű vagyona volt.

A felperesek felhívták a figyelmet arra, hogy a T... Kft. 2000. évtől elkülönítette bankszámláján a felperesek részére felajánlott 4.000.000 forint összeget, F/4. alatt csatolták ennek igazolását. Kiemelték, hogy ugyanebben a beadványban részletezte az alperes, hogy a T...z Kft. készpénzállománya 61.000.000 forint

összegű bankbetét volt. Álláspontjuk szerint annak nem lehetett jelentősége, hogy milyen rövid vagy hosszú lejáratú kötelezettségek álltak szemben a készpénzállománnyal, mivel az alperes üzletrésze kellő fedezetet nyújtott volna a felperesek követelésével szemben.

A hivatkozott, 2001. október 15-én kelt levél (Kaposvári Törvényszék 23.P.21.255/2013/F/4.) valóban tartalmazta azt, hogy a szakvélemény szerint 61.000.000 forintos bankbetéttel rendelkezett a T...z Kft., azonban az ítéletábra véleménye szerint a vagyon körébe tartozik a passzívum is, azaz a követeléseket is figyelembe kell venni az aktív vagyon mellett. A bankbetéttel szemben fennálló kötelezettségek elszámolásával a T...z Kft. vagyona negatív egyenleget mutatott. Továbbá a T...z és a T... Kft. két különböző jogi személy volt.

A felperesek a T...z Kft. vagyonának figyelembe vételével állították követelésük fedezetének meglétét. A T...z Kft. azonban már 2002. június 18-án végelszámolási, majd 2003. június 18-án felszámolási eljárás alá került. Olyan peradat pedig nincs, amely arra utalna, hogy a T... Kft. ennek eredményeként akár likviditási hányadhoz, akár hitelezői követeléshez hozzájutott volna; a T...z Kft. felszámolási nyitómérlege ezt kifejezetten cáfolja is. Az nem volt vitás a perben, hogy a T... Kft. vagyona a T...z Kft.-ben fennállt üzletrészenek értékét beszámítva nyújtott volna fedezetet a felperesek követelésére az alapper kezdetén. Ezek az adatok pedig arra utalnak, hogy a felperesek követelése a T...z Kft.-ben lévő üzletrészből sem térült volna meg a jelen per szempontjából releváns időszakban, 2003. július és december hónapokban.

Hangsúlyozza továbbá a másodfokú bíróság, hogy az alapperben készült, többször kiegészített igazságügyi könyvszakértői véleményből nem állapítható meg, hogy 2003. július és decembere között a T... Kft. milyen pozitív vagyonnal rendelkezett. E konkrét időszakra vonatkozóan nem áll rendelkezésre szakvélemény. A szakértő feladata ugyanis az volt, hogy néhai **B. Gy** halála időpontjára, az 1999. december 2-i üzletrész értékére vonatkozóan adjon véleményt.

A fellebbezéshez F/2. mellékletként csatolt, 2010. február 20. napján kelt, felperesekhez címzett levél pedig csupán azt rögzíti, hogy azon a napon is fenntartotta a 4.000.000 forint összegű megváltási árra vonatkozó felajánlását a T... Kft. a bírósági eljárás elhúzódására figyelemmel, amelyet bírósági letétbe kívánt helyezni. Ez a letétbe helyezés azonban nem valósult meg; az ellen a felperesek egyébként is tiltakoztak az F/3. alatt csatolt, 2001. március 2. napján kelt válaszlevel tanúsága szerint.

Maguk a felperesek is elismerték, hogy a végelszámoló 2004. december 1. napján már azt jelezte, hogy mintegy 2.000.000 forint áll rendelkezésre összesen fedezetül a felperesek követelésének kielégítésére. Végül a felszámolási eljárás indult a cég ellen a jogerős bírósági döntést követően. Hiába tettek feljelentést a felperesek csődbüntett gyanúja miatt az alapperi alperes végelszámolásának elrendelése előtti ügyvezető ellen, az eredményre nem vezetett.

A felperesek sem tudtak arra vonatkozó bizonyítékot előterjeszteni, hogy 2003 év júliusa és 2003 decembere között a T... Kft. rendelkezett a felperesek követelésében írt 44.811.000 forint összegű pozitív vagyonnal. Bizonyítási indítványként a K... Zrt. megkeresését indítványozták annak közlésére, hogy a T... Kft. az alapper alatt és a végelszámolási eljárásban (2001. április 18. és 2004. december 31. között is) a felpereseket megelőzően számos kifizetést teljesített. Maguk is elismerték ugyanakkor, hogy a keresett adatok jóval túlterjeszkednek az őrzési időn, így a bizonylatokat már nincs lehetőség beszerezni. Erre tekintettel a másodfokú bíróság a bank megkeresésére vonatkozó bizonyítási indítványt mellőzte, hiszen 12 év elteltével nyilvánvalóan a bank sem tud válaszolni a feltett kérdésre.

Rámutat az ítéltábla arra a tényre, hogy a felperesek nyilatkozatával szemben nem volt olyan peradat, hogy az alapperben a T... Kft. joglemondás ellenében ajánlotta volna fel a 4.000.000 forint megváltási árat. Tény ugyanakkor, hogy a felszámolás végén csak kb. mintegy 2.000.000 forint maradt, amelyhez az I. és II. rendű felperes a felszámolási eljárás keretében hozzájutott. A felperesek nem tudták azt bizonyítani, hogy ennél az összegnél nagyobb összeg állt a T... Kft. rendelkezésére 2003 júliusa és decembere között. Ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal egyezően arra a következtetésre jutott, hogy a vagyoni kártérítés egyik tényállási eleme, az okozati összefüggés nem állt fenn az alperes bíróságok magatartása és a felpereseket nem vitásan ért kár között.

Leszögezi az ítéltábla, hogy egyetértett a törvényszék indokolásával a II. rendű alperes magatartásának megítélése kérdésében: a II. rendű alperes határidőket betartva jogszerűen járt el. A másodfokú bíróságnak a Pp.249.§-ának (2) bekezdése értelmében lehetősége, de nem kötelezettsége a további szükséges bizonyítás lefolytatása. Tény, hogy a II. rendű alperes két ízben helyezte hatályon kívül az alapper elsőfokú ítéletét, ugyanakkor a hatályon kívül helyező végzések iránymutatásai nem voltak ellentmondásosak, ugyanazt tartalmazták megismételve, tovább pontosítva az elsőfokú bíróság számára: a szakvélemény további kiegészítése szükséges.

A törvényszék határozatának a nem vagyoni kártérítéssel kapcsolatos indokaival az ítéltábla nem értett egyet az alábbi indokok miatt:

A személyiségi jogok védelméről a Ptk.75.§-ának (1) bekezdése és 76.§-a rendelkezik általánosságban, míg az eljárási jogok megsértéséről a Pp.2.§-ának (1) bekezdése szól. Egységes a bírói gyakorlat a tekintetben, hogy a személyiségi jogokat az eljárási jogokkal összekeverni nem lehet, ahogy arra az I. rendű alperes fellebbezésében helyesen hivatkozott. A személyhez fűződő jogok a személyiség elsőrendű megnyilvánulásához, a jogalanyi minőséghez kapcsolódnak, a személyiség kiteljesedését biztosítják méltóságának a kifejeződése. Ekként általánosak, azaz minden jogalanyt megilletnek a jogalany természetéhez igazodóan, azaz a természetes személyeket teljes körűen, a jogi személyeket pedig

abban a védelmi körben, amely jellegénél fogva nem csak a természetes személyekhez kapcsolódnak.

Az alanyi jogok köre azonban lényegesen szélesebb, mint a jogalanyokat megillető személyhez fűződő jogok köre. Különösen a közigazgatási vagy a büntető eljárásban résztvevő magánszemélyeket illethetnek meg olyan alanyi jogok, amelyek akár az Alaptörvényben is gyökerezhetnek, mégsem terjed ki rájuk a Ptk. 75.-76.§-a szerinti általános személyiségi jogi jogvédelem. Az ilyen, jellemzően az eljárást lefolytató hatósággal, az állami közhatalmat gyakorló szervvel szemben fennálló jogok védelmét más módon, törvényi és szervezeti garanciák nyújtásával biztosítja az állam. Az eljárási jogok betartása a hatóság közjogi kötelezettsége, és az azzal szemben a személyt megillető alanyi jog nem transzformálódik egyúttal a polgári jogi védelemben részesített személyiségi joggá. A közjogi jogsértésért fennálló felelősség polgári jogi vetületét a Ptk.349.§-a szabályozza az államigazgatási jogkörben okozott kárért való felelősséggént. A Ptk.75.-85.§-ai ezzel szemben magánjogi jogsértésre vonatkozó szabályok (BDT2012.2679.).

A személyiségi jogi per a jogrendszerben elfoglalt helyénél, szerepénél fogva alkalmatlan más jogterületre tartozó jogvita eldöntésére, és nem szolgálhat általános vagy különleges jogorvoslati fórumként, mert az a jogrendszer megkettőződéséhez vezetne. A személyiségi jogi per bíróságának nincs jogszabályi lehetősége más eljárásra tartozó jogvita szakmai véleményezésére. A személyhez fűződő jog megsértése iránti perben eljáró bíróság nem véleményezheti a közhatalmi eljárás törvényességét, azt nem bírálhatja felül (BDT2008.1829., BDT2011.165.).

Eljárási szabálysértés kizárólag akkor valósíthat meg személyiségi jogi jogsértést, ha kifejezetten a személy valamely tulajdonságára tekintettel kerül sor az eljárási szabálysértésre szándékosan és célzatosan az adott személlyel szemben. Ez abból következik, hogy a Ptk.76.§-a a személyhez fűződő jogok között nevesíti az egyenlő bánásmódra, valamint az emberi méltóság megőrzésére való jogot is. A felperesek azonban a jelen perben ilyen személyes tulajdonságot nem jelöltek meg, erre nem hivatkoztak, és adat sem merült fel arra, hogy az alapper bírósága a felperesek valamely személyes tulajdonsága miatt ítélezett volna ésszerűtlenül hosszú idő alatt. Az eljárási szabálysértés a jelen esetben tehát nem eredményezhetett személyiségi jogsértést. Ezért nem vagyoni kártérítés megítélésére a felperesek részére nem volt mód.

Erre figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és az I. rendű alperest terhelő I.-II. rendű felperes javára járó 1.500.000-1.500.000 forint nem vagyoni kártérítés, valamint perköltség megfizetésére kötelezését mellőzte.

Utal arra az ítéletábra, hogy a 2003. július 1. után indult alapperekben elkövetett jogsértés, az eljárás ésszerű időn túli befejezése méltányos elégtétel iránti igényt alapoz meg a Pp.2.§-ának (3) bekezdése alapján. A jelen jogvita elbírálásának

alapjául szolgáló alapper azonban ezt megelőzően, 2000. évben indult, ez a rendelkezés tehát nem volt alkalmazható. A 2003. július 1. napját megelőzően sérelmet szenvedő felek a strasbourgi székhelyű Emberi Jogok Európai Bíróságához fordulhattak az Emberi Jogi Egyezmény 6. cikke alapján közvetlenül. Az eljárásra azonban a jogerős ítélet megszületésétől számított 6 hónapos jogvesztő határidőn belül volt mód.

A fentiekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság határozatát részben megváltoztatta, és a keresetet teljes egészében elutasította.

A felperesek fellebbezése sikertelen, míg az I. rendű alperes fellebbezése sikeres volt, ezért a Pp.78.§-ának (1) bekezdése szerint a felperesek kötelesek viselni a teljes első- és másodfokú eljárásban felmerült perköltséget.

Az illetékre kiterjedő személyes költségmentességben részesültek mindhárman, ezért az Itv.74.§-ának (3) bekezdése folytán alkalmazandó Kmr.13.§-ának (1) bekezdése és 14.§-a szerint mind az első, mind a másodfokú eljárási illetéket a Magyar Állam viseli.

Az I. rendű alperes jogi képviselője mind az elsőfokú, mind a másodfokú eljárásban csupán útiköltséget igényelt 14.000 + 17.000 forint összegben. Így összesen 31.000 forintot kötelesek megfizetni a felperesek egyetemlegesen az alperesek részére együttesen a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2.§-ának (1) bekezdés *b)* pontja értelmében.

P é c s, 2015. január 29.

dr. Döme Attila s.k. a tanács elnöke, dr. Vogycska Petra s.k. előadó bíró, Gáspárné dr. Baranyabán Judit s.k. bíró